

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/8/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621200506
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2026:6621200506.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. X, XXX XX E., zastúpený advokátom Mgr. Jozefom Mochňackým, so sídlom, T. G. Masaryka 14/A, 984 01 Lučenec, proti žalovaným 1/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. G. XXXX/XX, XXX XX J., zastúpený splnomocnenou zástupkyňou K. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. G. XXXX/XX, XXX XX J., 2/ K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. X, XXX XX M. M., zastúpená splnomocneným zástupcom I. K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. N. N. XXXX/XX, XXX XX J., o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 5C/6/2021-208 z 20. mája 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Žalobu o určenie, že pozemok parcela registra „E“ č. XXX o výmere 2141 m², druh pozemku vinica zapísaná Okresným úradom Lučenec, katastrálny odbor pre obec E., katastrálne územie E. na LV č. XXXX a pozemok parcela registra „E“ č. XXX o výmere 4190 m², druh pozemku vinica zapísaná Okresným úradom Lučenec, katastrálny odbor pre obec E., katastrálne územie E. na LV č. XXXX patria v celosti (v podiele 1/1) do dedičstva po poručiťke O. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX, súd prvej inštancie zamietol. Vykonaným dokazovaním zistil, že rodičia žalobcu A. B. a O. B. kúpnu zmluvou z 20.11.1972 odkúpili od predávajúcich I. P. s manželkou vinicu bez výmery parcelného čísla XXX, vinicu parcelného čísla XXX o výmere 1618 m² a vinicu parcelného čísla XXX o výmere 2518 m² evidované na mená predávajúcich v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX kat. úz. E., resp. na evidenčnom liste č. XXX a XXX, parcelu č. XXXX/X ovocný sad o výmere 7363 m². Žalobca tvrdil, že nehnuteľnosti zodpovedajúce súčasným EKN parcelám č. XXX G. XXX jeho rodičia až do svojej smrti (otec do 04.02.1984, matka do 28.06.2000) dobromyseľne užívali a následne ich užíval žalobca nerušene až do 12.10.2020, kedy bola žalobcovi zo strany žalovaných doručená výzva na ukončenie zásahov do ich vlastníckeho práva zo strany žalobcu a vysporiadanie užívania nehnuteľností bez zmluvného vzťahu spolu s návrhom na odkúpenie pozemkov v celosti za kúpnu cenu obvyklú v miestnej lokalite. Žalovaní sú podľa zápisov na LV č. XXXX a LV č. XXXX katastrálne územie E. podieloví spoluvlastníci EKN parcel č. XXX G. XXX, každý v jednej polovici. Žalovaný 1/ nadobudol tieto nehnuteľnosti na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 17D/351/2007, Dnot 330/2007 spísaného notárkou JUDr. Janou Rovnou ako súdnym komisárom dňa 23.10.2007 ako jediný dedič poručiťky. Žalovaná 2/ je zapísaná ako podielová spoluvlastníčka sporných nehnuteľností titulom rozhodnutia Okresného úradu v Lučenci, odbor PPLH č. E-2001/00004 z 31.12.2001. Okresný úrad Lučenec, katastrálny odbor na dožiadanie súdu prvej inštancie oznámil, že manželia P. neboli v katastri nehnuteľností evidovaní ako vlastníci EKN parcely č. XXX a EKN parcely č. XXX v kat. úz. E.. Pôvodnými vlastníkmi pozemnoknižných parcel č. XXX vinica Q. O. bez výmery, vinica parcelného čísla XXX o výmere 1618 m² a vinica parcelného čísla XXX o výmere 2518 m² podľa pozemnoknižnej vložky č. XXXX katastrálne územie E. boli R. G., N. M. (právna predchodkyňa žalovaného 1/) a A. K. D. (žalovaná 2/ A. K. L., N. D.). Len tieto pozemnoknižné

parcely č. XXX, XXX G. XXX boli predmetom kúpy podľa kúpnopredajnej zmluvy z 20. novembra 1972. EKN parcela č. XXX bola v rovnakých vlastníckych pomeroch v 1/2 na R. G., N. M. a v 1/2 na A. K. D. pôvodne evidovaná v pozemnoknižnej vložke č. XXX katastrálne územie E.; na túto parcelu sa kúpnopredajná zmluva z 20. novembra 1972 nevzťahovala. Spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu po O. G., N. M., ktorá zomrela XX.XX.XXXX, nadobudol žalovaný 1/ v konaní o prejednanie novoobjaveného majetku vedeného na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 17D/351/2007.

1.1 Po opise teoretických východísk vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) v jednotlivých obdobiach oddelených zmenou právneho predpisu a aplikácie ustanovení § 865 ods. 1, § 868, § 126, § 129, § 130, § 132, § 134, § 135a Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie uzavrel, že právni predchodcovia žalobcu sa nemohli stať vlastníckymi nehnuteľnosťí, ktoré odkúpili kúpnu zmluvou z 20. novembra 1972 od I. P. a jeho manželky G., N. J. z dôvodu, že táto kúpna zmluva napriek jasnej inštrukcii v jej texte, že zmluva nadobudne účinnosť až po jej registrácii štátnym notárstvom, registrovaná podľa zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve nebola. V čase vstupu rodičov žalobcu do držby pozemkov Občiansky zákonník vôbec neupravoval vydržanie. Občiansky zákonník v znení zákona č. 131/1982 Zb. vylučoval nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku vydržaním. Ak aj nehnuteľnosti rodičia žalobcu fakticky ovládali a užívali, vlastnícke právo k nim vydržaním nenadobudli ani podľa neskoršej právnej úpravy vydržania vlastníckeho práva z dôvodu nespĺnenia jednej zo základných podmienok vydržania vlastníckeho práva podľa § 134 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a to oprávnenú držbu nehnuteľností. Pri posudzovaní dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcu vychádzal súd prvej inštancie aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/283/2009 uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 73/2015. Rodičom podľa názoru súdu prvej inštancie nie je možné priznať postavenie oprávnených držiteľov, keď kúpna zmluva z roku 1972 nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci požiadavka na registráciu zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnej veci bola v Občianskom zákonníku jasne a jednoznačne formulovaná v ustanovení § 134 ods. 2 v znení účinnom do 31.12.1991 tak, že ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy, pričom na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva. Kúpna zmluva uzatvorená právnymi predchodcami žalobcu za platnosti jednoznačného a zrozumiteľného znenia zákona o požiadavke písomnej formy a registrácie štátnym notárstvom pre účinné nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku kúpou aj pri neznalosti tohto zákonného ustanovenia nemôže viesť k vydržaniu. Aj keď právni predchodcovia žalobcu mohli byť subjektívne presvedčení, že im vlastnícke právo k nehnuteľnostiam patrí, žiadne objektívne skutočnosti nesvedčia o ich dobromyseľnej držbe nehnuteľností. V okolnostiach posudzovanej veci neobstoja podľa názoru súdu prvej inštancie skutkové a právne dôvody preferencie ochrany dobromyseľného nadobúdateľa k nehnuteľnosti pred princípom „nemo plus iuris“ z dôvodu, že kúpna zmluva z 20. novembra 1972 je absolútne neplatným právnym úkonom, ktorá nevyvolala žiadne právne následky. Ak sa právni predchodcovia žalobcu nestali vlastníckymi kupovaných nehnuteľností, nemôžu byť ani predmetom dedičských konaní po nich. Nič na tomto závere nemohli zmeniť ani výpovede žalobcom navrhovaných svedkov, preto ich výsluch okresný súd nevykonal.

1.2 Výrok o povinnosti žalobcu nahradiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % odôvodnil súd prvej inštancie odkazom na ustanovenie § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) a rozporne s výrokom v bode 63 odôvodnenia uvádza, že „žalobca bol v konaní úspešný, súd mu preto priznal právo na náhradu trov konania od žalovaného v rozsahu 100 %“.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca s odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. e), f), h) Civilného sporového poriadku vytýkajúc súdu prvej inštancie, že nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Jediným dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie zamietol žalobu, je nepreukázanie dobromyseľnej držby nehnuteľností právnymi predchodcami žalobcu. Dobromyseľnosť držiteľa ako vnútorný psychický stav spočívajúci v presvedčení držiteľa, že mu vec patrí, je treba vždy hodnotiť objektívne a nielen zo subjektívneho presvedčenia držiteľa veci. Základným rozlišujúcim kritériom je, či držiteľ veci pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda, patrí. Okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí v spore preukázať držiteľ veci (nadobúdaci titul, i keď neplatný - putatívny). V zmysle platnej judikatúry je možné existenciu

dobromyseľnosti držiťa odvodíť od neplatného (putatívneho) nadobúdacieho titulu. Dobromyseľnosť držiťa v prípade platného právneho titulu, ktorému k perfektnosti chýba akt predpísaný zákonom (registrácia na štátnom notárstve, súhlas národného výboru, vklad do katastra nehnuteľností, prípadne iná podmienka stanovená zákonom k tomu, aby mohli nastať vecnoprávne účinky nadobúdacieho titulu) nemožno bez posúdenia konkrétnych okolností prípadu vylúčiť. Tento záver vyplýva zo staršej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/117/1994, 3Cdo/80/2001 a R 44/1996. Pri striktnom vyžadovaní perfektnosti nadobúdacieho právneho titulu bez ohľadu na iné okolnosti, za ktorých sa držiť ujal držby, z ktorých možno napriek imperfektnosti nadobúdacieho titulu vyvodíť dobromyseľnosť držiťa, sa javí inštitút vydržania v slovenskom právnom poriadku ako obsolentný. Minimálne ohľadne pozemku EKN parcely č. XXX okrem súdom vyhodnotenej nedobromyseľnosti držiťov boli splnené všetky podmienky vydržania. Žalobca má za to, že súd prvej inštancie otázku, či právni predchodcovia žalobcu boli oprávnenými držiťmi, neposúdil správne. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/283/2009 (R 73/2015), na ktoré sa v rozhodnutí odvoláva súd prvej inštancie, bolo prekonané novšou judikatúrou Najvyššieho súdu SR napríklad uznesením z 12.08.2021 sp. zn. 5Cdo/210/2019 a nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018. Aplikujúc rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/283/2009 rozhodol súd prvej inštancie predčasne, pre žalobcu prekvapujúco bez toho, aby vykonal žalobcom navrhované dôkazy. Vychádzajúc z názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky prezentovaného v náleze sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, podľa ktorého pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiť objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol, za poctivý spôsob nadobudnutia veci je potrebné považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi, spravdla je preto rozhodujúce, že držiť za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné plnenie, je právny záver okresného súdu o nedobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcu a z tohto záveru vyplývajúce rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žaloby v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Listinou základných práv a slobôd. Udalosťou, ktorá mohla v právnych predchodcoch žalobcu dôvodne vyvolať presvedčenie, že sú vlastníkami nehnuteľností, je písomná kúpna zmluva z 20.11.1972, aj keď nebola registrovaná štátnym notárstvom. Táto zmluva je platná. Dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcu umocňovalo riadne vyplatenie kúpnej ceny, faktické prevzatie držby nehnuteľností v rozsahu, v akom boli kupované, vo vyznačenom rozsahu v prírode, následné oplotenie nehnuteľností a ich užívanie. Matka žalobcu splnila všetky podmienky vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, keď ich mala vo svojej dobromyseľnej a pokojnej držbe nepretržite od 20.11.1972 až do 28.06.2000, takmer 28 rokov. Žalovaný 1/ upozornil žalobcu na skutočnosť, že nie je vlastníkom nehnuteľností až výzvou doručenou 12.10.2020. Počas celej doby držby nehnuteľností platili právni predchodcovia žalobcu a neskôr žalobca aj daň z nehnuteľností.

2.1 Podľa kúpnej zmluvy nadobudli právni predchodcovia žalobcu parcely č. XXX, S. XXX G. S. XXX evidované v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX, resp. na evidenčnom liste č. XXX a XXX ako parcela č. XXXX/X druh pozemku ovocné sady o výmere 7363 m². Podľa vytýčenia na mieste samom sa kúpna zmluva z 20.11.1972 vzťahuje aj na EKN parcelu č. XXX. Táto parcela bola prečíslovaná. Za kupované pozemky zaplatili právni predchodcovia žalobcu 15 000,- Sk, čo svedčí o tom, že kupovali oveľa väčšiu výmeru ako je súčet výmer kupovaných parciel uvedených v kúpnej zmluve. V súvislosti s možnosťou nadobudnutia vydržaním iného pozemku ako je uvedený v zmluve pri faktickom ujať sa držby takéhoto v zmluve neuvedeného pozemku poukazuje žalobca na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, rozsudok sp. zn. 22Cdo/954/2005 z 15. júla 2006. EKN parcela č. XXX však bola súčasťou kúpnej zmluvy aj v teréne vykolíkovanej výmery, ktorá bola odovzdaná predávajúcimi kupujúcim a následne kupujúcimi dobromyseľne a nerušene užívaná.

2.2 Žalobca preto navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, prípadne sám meritórne vo veci rozhodol a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

3. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu zhrnul skutkový stav zistený v konaní pred súdom prvej inštancie. Zdôraznil, že kúpna zmluva z 20.11.1972 nebola registrovaná štátnym notárstvom a žalobca nepredložil relevantný doklad, na základe čoho mali jeho právni predchodcovia nadobudnúť EKN parcely č. XXX G. XXX do svojho vlastníctva a prečo v celosti, keď boli v podielovom spoluvlastníctve dvoch spoluvlastníkov. Žalobca nepreukázal, ako sa jeho právni predchodcovia dostali k výmere pozemkov v rozsahu 7363 m², keď pri parcele č. XXX v pozemnoknižnej vložke č. XXXX nebola uvedená výmera. Takýmto spôsobom bola označená v kúpnej zmluve z 20.11.1972 parcela č. XXX (bez výmery). Vinice zapísané v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie E. zakúpili v roku 1917 manželia G. M., N. T. a I. M.. Polovicu vinice po I. M. zdedila v roku 1949 dcéra R. G., N. M., ktorá zomrela XX.XX.XXXX a

druhá polovica po matke G. M. bola v roku 1958 odpredaná A. K. D., nar. XX.XX.XXXX. Rodičia žalobcu kupovali nehnuteľnosti v roku 1972, avšak o dva roky neskôr 01.10.1974 predáva R. G. s manželom I. v 1/2 a A. K. D. v 1/2 parcely č. XXX G. XXX T. Q. a manželke a táto zmena je v pozemnoknižnej vložke č. XXXX riadne poznamenaná s odkazom na kúpnopredajnú zmluvu R I 202/75. Vinice parcelného čísla XXX G. XXX boli zamerané geometrickým plánom, odpredávané parcely vyznačené železnými kolíkmi. Parcely č. XXX G. XXX vlastní v súčasnosti F. Q. titulom kúpnej zmluvy z 10. marca 2022. Vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/ zostal zvyšok týchto parciel. EKN parcela č. XXX nebola predmetom kúpnopredajnej zmluvy z roku 1972, túto si žalobca privlastnil bez akéhokoľvek dôvodu. Nepravdivé je tvrdenie žalobcu, že jeho právni predchodcovia vlastnili sporné pozemky od roku 1972, rovnako ako tvrdenie, že pozemky boli oplotené, pretože ešte v roku 2014 tam žiadne oplotenie nebolo; žalobca si oplotil pozemok až nedávno.

3.1 Žalobcom predložené listiny o platbe daní z nehnuteľností nie sú dôkazom o tom, že daň platil práve za sporné pozemky, keď v predpisoch nie sú uvedené parcelné čísla. Aj žalovaný platil od roku 1991 za tieto pozemky daň Mestskému úradu vo E., o čom predložil potvrdenie.

3.2 Žalovaný 1/ navrhol potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalovaná 2/ oproti vyjadreniam v prvostupňovom konaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že sa bez výhrad podriadi právoplatnému rozhodnutiu súdu vo veci a v prípade zamietnutia žaloby sa vzdá svojho spoluvlastníckeho práva v celom rozsahu v prospech tej strany sporu, ktorá bude úspešná. Ona nemá vedomosť o tom, že by sporné pozemky niekedy boli vo vlastníctve I. P. a jeho manželky, že by tieto označené parcely odpredali v roku 1972 právnym predchodcom žalobcu a nemala vedomosť ani o tom, že žalobca uvedené pozemky užíva. Vzhľadom na dôvodné podozrenie, že žalobca a jeho právni predchodcovia neboli pri užívaní sporných pozemkov dobromyseľní ako je to uvedené v odôvodnení prvostupňového rozsudku, navrhuje žalovaná 2/ potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie.

5. Žalobca v reakcii na vyjadrenia žalovaných tvrdil, že predmet kúpy z roku 1972 bol vo vyznačenom rozsahu oplotený už jeho právnymi predchodcami, čo mienil žalobca preukázať výsluchmi vlastníkov susedných pozemkov, ktorých čestné prehlásenia súdu predložil a ich vypočutie okresnému súdu navrhoval. Z vyjadrenia žalovanej 2/ nie je zrejmé, či uplatnený nárok žalobcom uznáva alebo nie, keď zmenila názor, v prospech koho sa vzdá svojho spoluvlastníckeho podielu.

6. V podaní z 02.09.2022 žalovaný 1/ spochybnil tvrdenia žalobcu o platení dane za sporné parcely s tým, že pozemky pre účely platenia daní prihlásil žalobca až v roku 2009 a dane podľa ním predložených potvrdení riadne platil za výmeru pozemkov 12472 m², ktorá nemá žiadnu výpovednú hodnotu od roku 2012. Žalobca by mal vedieť aj o tej skutočnosti, že k predmetným viniciam patrila aj vínna pivnica dlhá 90 m spolu s vínnym domom v rade pivníc na T. P., ktorej vlastníkami boli G. M., N. T. a R. G., N. M., ktorú žalovanému 1/ v reštitučnom konaní v roku 1991 štát vrátil a ktorú v roku 2012 odpredal žalovaný 1/ U. E. a jeho manželke I.. V prípade kúpy pozemkov v roku 1972 mala byť súčasťou kúpnej zmluvy aj táto pivnica. Žalobcom predložené čestné vyhlásenia pokladá za zavádzajúce, špekulatívne a nedôveryhodné. V. D. sa stala vlastníčkou pozemku podľa LV č. X katastrálne územie E. v roku 1995 na základe dedičského konania. T. K. nie je vlastníkom žiadnych pozemkov, vlastní iba L., ktorú nadobudol v roku 2014, o čom svedčí LV č. X katastrálne územie E.. I. Q. je vlastníkom vinice v zastavanej časti dostatočne vzdialenej od sporných pozemkov, o čom svedčí LV č. X katastrálne územie E.. T. M. nie je vlastníkom žiadnych pozemkov. J. Q. vlastní iba rodinný dom od roku 1992 a byt na C. D. vo E. a ide o suseda žalobcu. Žalovaný 1/ popiera, že by boli pozemky oplotené právnymi predchodcami žalobcu. V rokoch 2012 - 2014 žiadne oplotenie okolo pozemkov vybudované nebolo. Žalobca začal špekulatívnym spôsobom využívať sporné pozemky až po roku 2014.

7. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici prvýkrát rozsudkom sp. zn. 17Co/92/2022 z 26. júla 2023. I keď sa odvolací súd nestotožnil v plnom rozsahu s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré bolo v niektorých častiach nepresné alebo nesprávne, odvolací súd podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a vo veci rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Záver prvoinštančného súdu o neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy z 20.11.1972 z dôvodu jej neregistrácie Štátnym notárstvom odvolací súd vyhodnotil ako nesprávny; kúpnopredajná zmluva iba nenadobudla vecnoprávne účinky, t. j. na jej základe nedošlo k prechodu vlastníckeho práva z predávajúcich na kupujúcich. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že matka žalobcu nemohla vydržať vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam pre absenciu dobrej viery, ak EKN parcela č.

XXX nebola predmetom kúpnej zmluvy a kúpna zmluva, ktorou sa prevádzala pozemnoknižná parcela č. XXX bez výmery podľa tvrdenia žalobcu zodpovedajúca EKN parcele č. XXX, nebola napriek jednoznačne formulovanému ustanoveniu Občianskeho zákonníka (§ 134 ods. 2 OZ v znení účinnom do 31.12.1991) registrovaná na Štátnom notárstve. Takýto záver bol prijatý Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/283/2009 publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom R 73/2015. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval odvolací súd za súladný s judikatúrou najvyšších súdnych autorít, ktoré nadväzovali na R 73/2015. Odvolací súd vyslovil názor, že rodičov žalobcu nebolo možné považovať pri kúpe nehnuteľností kúpnu zmluvou z 20.11.1972 za opatrných a dostatočne bdelych, keď si nepreverili, či v kúpnopredajnej zmluve označení predávajúci manželia P. sú skutočnými vlastníkmi kupovaných nehnuteľností, či sú evidovaní v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX ako vlastníci odpredávaných nehnuteľností. K tvrdeniu žalobcu, že ospravedlniteľný omyl jeho rodičov pri kúpe sporných nehnuteľností o predmete kúpnej zmluvy je významným faktorom pri posúdení dobromyseľnosti nadobúdateľov zaujal odvolací súd stanovisko, že rodičia žalobcu nekupovali nehnuteľnosti troch parcelných čísel ako jeden funkčný celok. Pozemnoknižná parcela č. XXX vôbec nesusedila s ďalšími dvomi pozemnoknižnými parcelami č. XXX a XXX a ich poloha nemohla v rodičoch žalobcu vyvolať ospravedlniteľný omyl, že kúpili aj EKN parcelu č. XXX susediacu s pozemnoknižnou parcelou č. XXX. Odovzdanie EKN parcely č. XXX právnym predchodcom žalobcu predávajúcimi z kúpnej zmluvy z roku 1972 v konaní pred súdom prvej inštancie preukázané nebolo. Žalobca podľa názoru odvolacieho súdu bezdôvodne vytýkal súdu prvej inštancie, že nevykonal výsluch ním navrhnutých svedkov označených v čestných vyhláseniach doložených do spisu. Aj odvolací súd považoval takto označené dôkazy za nadbytočné, keď v konaní nebolo sporné, že EKN parcely č. XXX G. XXX žalobca užíva, užívanie sporných nehnuteľností žalobcom pre rozhodnutie o jeho návrhu, že sporné parcely tvoria predmet dedičstva po jeho matke nebolo potrebné dokazovať.

8. Žalobca podal proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici dovolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke splnenia zákonom stanovených podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním – posudzovania dobromyseľnosti držby z hľadiska (ne)existencie právneho titulu, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne. Dovolací súd uznal, že právna otázka formulovaná žalobcom bola v čase rozhodovania sporu odvolacím súdom a zároveň v čase podania dovolania žalobcom dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Tento stav bol odstránený prijatím rozhodnutia NS SR sp. zn. 1VCdo/1/2024 publikovaným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako R 15/2024, v ktorom najvyšší súd pri interpretácii ustanovenia § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že „právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie“. Najvyšší súd zdôraznil, že na vznik držby nie je nevyhnutná existencia právneho dôvodu jej uchopenia a právny dôvod jej uchopenia je/môže byť len jedným z dôkazných prostriedkov osvedčujúcich oprávnenosť držby. Pokiaľ platnosť právneho dôvodu uchopenia držby nie je rozhodujúcim kritériom pre skúmanie dobromyseľnosti držiteľa o oprávnenosti jeho držby, potom ani právny omyl nie je – z hľadiska platnosti a existencie právneho dôvodu uchopenia držby – rozhodujúci bez ohľadu na to, či je ospravedlniteľný alebo neospravedlniteľný. Neexistencia alebo neplatnosť právneho titulu teda sama o sebe nevyklučuje poctivosť konania konajúceho a jeho dobromyseľnosť v tom, že mu vec alebo právo patrí, preto nie je potrebné, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia na riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia. Judikatórna línia reprezentovaná rozhodnutiami R 73/2015, R 74/2015, o ktoré opreli svoje rozhodnutia aj súd prvej inštancie a odvolací súd v tejto veci, je podľa rozhodnutia R 15/2024 v rozpore so zámerom, ktorý mal zákonodarca pri reforme právnej úpravy vydržania v roku 1950 (spružniť a uľahčiť vydržanie) a pri znovuzavedení inštitútu vydržania v roku 1982 (ochrániť tzv. nedoložené právne vzťahy k nehnuteľnostiam) značne obmedzuje dosah vydržania a je neprímerane rigidná. Dovolací súd uložil krajskému súdu opätovne posúdiť právnu otázku dobromyseľnosti držby v súlade so závermi judikátu R 15/2024.

9. Krajský súd v Banskej Bystrici funkčne príslušný podľa § 34 ods. 1 C. s. p. na rozhodnutie o odvolaní žalobcu za účelom správneho zistenia skutkového stavu, ktorý podmieňoval splnenie povinnosti uloženej dovolacím súdom opätovne posúdiť dobromyseľnosť držby právnou predchodkyňou žalobcu v zmysle záverov judikátu R 15/2024 nariadil vo veci odvolacie pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie

vykonané súdom prvej inštancie a doplnil ho výsluchom strán sporu, oboznámením sa s ďalšími listinnými dôkazmi predloženými stranami sporu, požiadal strany sporu o doplnenie skutkových tvrdení (§ 150 ods. 2 C. s. p.) a dospel k názoru, že žalobcom ponúkané dôkazy v priebehu konania na súde prvej inštancie vyhodnotené v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci okresným aj krajským súdom ako nadbytočné, prípadne ďalšie navrhnuté stranami sporu po vyslovení právneho názoru dovolacieho súdu na prejednanú vec, je potrebné vykonať. Rozsah dokazovania potrebného pre správne zistenie skutkového stavu presahuje rámec odvolacieho konania ako prieskumného, na základe čoho pristúpil odvolací súd k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku a vráteniu veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie vyplýva iba to, že žalobca je synom A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorý podľa tvrdenia žalobcu zomrel XX.XX.XXXX. Dedičské konanie o prejednaní dedičstva po nebohom A. B., zomrelom XX.XX.XXXX predložené nebolo. Matka žalobcu je v rodnom liste na č. I. 9 zapísaná ako O. B., N. K., nar. XX.XX.XXXX, avšak v odpovedi na lustráciu v Registri obyvateľov uskutočneného súdom prvej inštancie sa priezvisko matky žalobcu uvádza len ako „B.“ a takto je matka žalobcu označená aj v osvedčení o dedičstve sp. zn. D 1076/00 zo dňa 21.12.2000 na č. I. 136 spisu. Rodičia žalobcu uzavreli dňa 20.11.1972 kúpnu zmluvu s I. P., nar. XX.XX.XXXX a G. P., N. J., nar. XX.XX.XXXX, predmetom ktorej bol prevod poľnohospodárskych nehnuteľností v katastrálnom území mesta E. evidovaných v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX parcelného čísla XXX vinica Q. O. bez výmery, parcela č. XXX vinica Q. O. vo výmere 1618 m² a parcelu č. XXX vinica Q. O. vo výmere 2518 m², ktoré podľa kúpnej zmluvy mali byť vedené na menách odpredávateľov v celosti a boli označené aj ako nehnuteľnosti vedené v EN na evidenčných listoch č. XXX a XXX ako parcela č. XXXX/X ovocný sad o výmere 7363 m². V zmluve je uvedené, že nehnuteľnosti boli v prírode vyznačené a predávajúcimi kupujúcim odovzdané za dohodnutú kúpnu cenu 15 000,- Kčs, ktorá mala vyplatená pri podpise prevodnej listiny. Žalobca tvrdil v žalobe, že parcely uvádzané v kúpnej zmluve boli prečíslované; podľa vymedzenia na mieste samom zo strany predávajúcich a kupujúcich v roku 1972 sa predmet kúpnej zmluvy vzťahuje na EKN parcely č. XXX G. XXX, ktoré žiada určiť za predmet dedičstva po svojej matke. Svoje tvrdenie o tom, že predmetom prevodu kúpnu zmluvou z 20.11.1972 boli práve EKN parcely č. XXX G. XXX zatiaľ žiadnym spôsobom nepreukázal a bližšie nevysvetlil ani nedoložil listinami, že by prevádzané nehnuteľnosti boli niekedy prečíslované. V potvrdení na č. I. 11 spisu predávajúci I. P. potvrdil, že od rodičov žalobcu prevzal 5 000,- Kčs ako čiastku kúpnej ceny za vinicu vedenú v katastrálnom území mesta E. parcelného čísla EN XXXX/X, čím bola zaplatená celá kúpna cena za nehnuteľnosti prevádzané kúpnu zmluvou z 20.11.1972, avšak EN parcela č. XXXX/X nebola identifikovaná ako pozemnoknižné parcely č. XXX G. XXX. Z listov vlastníctva predložených súdu prvej inštancie spolu s vyjadrením k žalobe žalovaným 1/ (č. I. 88 a č. I. 89 spisu) je zistiteľné, že EKN parcely č. XXX, XXX G. XXX evidované na LV č. XXXX katastrálne územie E. boli v prospech právnej predchodkyne žalovaného 1/ R. G., N. M. v 1/2 zapísané titulom rozhodnutia Okresného úradu v Lučenci, odbor PPLH č. E-2001/00004 z 31.12.2001 a taký istý titul je uvádzaný u žalovanej 2/ K. A. D., vydatej L., nar. XX.XX.XXXX v spoluvlastníckom podiele 1/2. Totožné tituly nadobudnutia vlastníckeho práva R. G. a K. A. D. sa uvádzajú na LV č. XXXX katastrálne územie E. pri parcele č. XXX. Zápis na oboch LV podľa rozhodnutia Okresného úradu v Lučenci, odbor PPLH č. E-2001/00004 bol vykonaný 31.12.2001. EKN parcely č. XXX, XXX G. XXX boli pôvodne vedené v pozemnoknižnej vložke č. XXXX, EKN parcela č. XXX v pozemnoknižnej vložke č. XXX. Až po zápise rozhodnutia Okresného úradu v Lučenci, odbor PPLH č. E-2001/00004 z 31.12.2001 do katastra nehnuteľností požiadal žalovaný 1/, s odstupom času 6 rokov, dňa 30.07.2006 Okresný súd Lučenec o prejednanie novoobjaveného majetku po svojej matke O. G., N. M. (žiadosť o prejednanie novoobjaveného majetku na č. I. 86 spisu), kde okrem parciel č. XXX, XXX žiadal prejednať aj EKN parcely č. XXX, XXX G. XXX. Zo žiadosti o prejednanie novoobjaveného majetku a osvedčenia o dedičstve sp. zn. 17D/351/2007 vyplýva, že po matke žalovaného 1/ bolo vedené pôvodné dedičské konanie pod sp. zn. D 1237/89, ktoré bolo z dôvodu nemajetnosti poručiťky zastavené, následne bolo vedené ďalšie dedičské konanie pod sp. zn. D 1253/99 (takúto spisovú značku uvádza žalovaný 1/ v žiadosti o prejednanie novoobjaveného majetku, oproti tomu notárka v osvedčení o dedičstve sp. zn. 17D/351/2007 uvádza náhradné dedičské konanie pod sp. zn. 11253/99 – poznámka odvolacieho súdu). Rozhodnutia o dedičstve predchádzajúce osvedčeniu o dedičstve sp. zn. 17D/351/2007, ktorý sa uvádza u žalovaného 1/ ako titul nadobudnutia sporných nehnuteľností EKN parcely č. XXX G. XXX súčasťou spisu nie sú.

10.1 Okresný úrad Lučenec, katastrálny odbor oznámil Okresnému súdu Lučenec, že manželia P. neboli evidovaní ako vlastníci EKN parciel č. XXX G. XXX ani v pozemnoknižných vložkách ani na listoch vlastníctva č. XXXX G. XXXX. Priami potomkovia predávajúcich manželov P. v čestných vyhláseniach

na č. I. 134 a č. I. 135 spisu vyhlasovali, že ich rodičia odpredali rodičom žalobcu parcely registra „E“ parcelných čísel XXX, XXX a XXX katastrálne územie E., ktoré podľa mapy určeného operátu parcel registra „E“ na č. I. 90 spisu sú susediacimi parcelami. Ich výsluch pred súdom prvej inštancie vykonaný nebol a zostalo nevysvetlené, prečo potomkovia predávajúcich P. označujú ako predmet kúpnej zmluvy iné nehnuteľnosti než vyplýva z textu kúpnej zmluvy z 20.11.2007. Žalovaná 2/ sa nezúčastňovala konania. Jej splnomocnený zástupca neozrejmil, prečo žalovaná 2/ tvrdila, že je ako podielová spoluvlastníčka EKN parcel č. XXX G. XXX zapísaná omylom; takto sa vyjadrovala už aj k obsahu kúpnej zmluvy R I 202/75 na č. I. 196 spisu.

11. Sporné skutočnosti tvrdené žalobcom a spochybňované žalovaným 1/, z ktorých by bolo možné posúdiť v zmysle pokynu dovolacieho súdu dobromyseľnosť držby právnou predchodkyňou žalobcu sa nepodarilo odstrániť ani v priebehu odvolacieho konania po rozhodnutí najvyššieho súdu uznesením sp. zn. 8Cdo/68/2023. Odvolací súd požiadal strany sporu, aby vyhotovili náčrtok oplotenia nehnuteľností, o ktoré v konaní ide, do kópie mapy katastra nehnuteľností dostupnom cez portál elektronických služieb katastra nehnuteľností z dôvodu, že žalobca tvrdil oplotenie oboch EKN parcel č. XXX G. XXX už od roku 1972 od uzavretia kúpnej zmluvy a žalovaný 1/ popieral toto tvrdenie žalobcu a uvádzal, že v roku 2014 žiadne oplotenie okolo EKN parcel č. XXX G. XXX vybudované nebolo, až v roku 2018 si žalobca oplotil časť EKN parcely č. XXX a v roku 2020 vykonal na týchto nehnuteľnostiach stavebné úpravy a opravil drobnú stavbu nachádzajúcu sa na tomto pozemku. Z nákresov a fotografií vyhotovených žalobcom a žalovaným 1/ nebolo možné odstrániť rozpor v tvrdeniach žalobcu a žalovaného 1/ ohľadne dĺžky a polohy oplotenia. Ohliadka nehnuteľností stranami sporu navrhnutá nebola.

11.1 Žalovaný 1/ v odpovedi na výzvu odvolacieho súdu na č. I. 463 spisu popieral zo strany právnej predchodkyne žalobcu O. B. dobromyseľnú držbu EKN parcel č. XXX G. XXX v podiele 1/1, keď podľa kúpnej zmluvy z 20.11.1972 kupovali nehnuteľnosti manželia A. B. a O. B. do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Položila otázku, akým myšlienkovým pochodom nadobudla O. B. presvedčenie, že jej pozemky patria v celosti, keď ich kupovala do bezpodielového spoluvlastníctva s manželom. Na odvolacom pojednávaní dňa 18.02.2026 predložil žalobca úmrtné listy matky a otca, sobášny list matky s G. M. a vysvetlil, že matka sa rozviedla s druhým manželom G. M., nie s prvým manželom A. B.. Žalobcom uvádzané skutočnosti potvrdzujú ním predložené listiny. V sobášnom liste na č. I. 499 spisu je O. B. označená za vdovu. Vdovou sa stala po A. B., zomrelom XX.XX.XXXX. O. B. sa podľa tvrdenia žalobcu (nepreukázané listinnými dôkazmi) rozviedla s G. M. niekedy v 90. rokoch, preto je v osvedčení o dedičstve sp. zn. D 1076/00 z 21.12.2000 na č. I. 136 označená poručiiteľka ako rozvedená. G. M., nar. XX.XX.XXXX v osvedčení o dedičstve označovaný za dediča v prvej dedičskej skupine, zároveň za veriteľa, je druhý manžel O. B.. Tieto vysvetlenia k statusu matky nie sú postačujúce pre zodpovedanie otázky, na základe akého myšlienkového pochodu nadobudla matka žalobcu presvedčenie, že je vlastníčkou v podiele 1/1 nehnuteľnosti, ktoré podľa žaloby majú pripadnúť do dedičstva po nej, dedenie matky žalobcu po nebohom A. B. ani iný spôsob nadobudnutia EKN parcel č. XXX a XXX matkou žalobcu po svojom manželovi nielen preukázaný, ale ani tvrdený nebol.

11.2 Podľa zápisu na LV č. XXXX EKN parcely č. XXX, XXX G. XXX označené v kúpnej zmluve z 20.11.1972 boli pôvodne evidované v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie E.. V kópii pozemnoknižnej vložky na č. I. 195 spisu sú pozemnoknižné parcely č. XXX, XXX G. XXX označené ako vinica Q. O.. Pri parcelách č. XXX G. XXX je vyznačená zmena W. XXX/XX pod B3 pri mene vlastníčky R. G., N. M., ktorá na liste vlastníctva doloženom Okresným úradom Lučenec, katastrálny odbor v chronológii zmien vlastníckych práv na č. I. 184 vyznačená nie je, na LV predloženom Okresným úradom, katastrálny odbor Lučenec nie sú vyznačené ani predchádzajúce zmeny na základe R I 202/75 a ďalšia zmena uvádzaná v pozemnoknižnej vložke č. XXXX, kedy malo dôjsť u parcel č. XXX G. XXX k zmene; odvolací súd si vysvetľuje chýbajúce údaje o zmenách spreď roku 2001 tak, že listy vlastníctva predkladané Okresným úradom, katastrálny odbor Lučenec boli založené po rozhodnutí Okresného úradu v Lučenci, odbor PPLH č. E-2001/00004 z 31.12.2001. Rozhodnutie Okresného úradu v Lučenci, odbor PPLH č. E 2001/00004 z 31.12.2001 je označený ako prvý titul nadobudnutia aj na LV č. XXXX vo vzťahu k EKN parcele č. XXX. U všetkých parcel č. XXX, XXX, XXX G. XXX je na listoch vlastníctva predložených Okresným úradom Lučenec, katastrálny odbor uvedené, že ide o združené pozemky. Žalovaný 1/ na odvolacom pojednávaní poprel, že by tieto pozemky boli združené v poľnohospodárskom podniku. Žiadna zo strán sporu nevysvetlila odvolaciemu súdu, čo znamená zápis na LV č. XXXX G. XXXX na č. I. 182 a 184 „číslo zmeny 9/02“, ani zápis „stornované LV dňa 18.03.2015“.

11.3 EKN parcela č. XXX bola pôvodne evidovaná v pozemnoknižnej vložke č. XXX. Na odvolacom pojednávaní predložil žalobca kópiu pozemnoknižnej vložky č. XXX katastrálne územie E. (č. I. 503

spisu), v ktorej je evidovaná pozemnoknižná parcela č. XXX vinica Q. O.. Žalobca na otázku odvolacieho súdu, čo mieni preukazovať kópiou pozemnoknižnej vložky č. XXX katastrálne územie E. uviedol, že týmto chce poukázať na výmery pôvodných pozemkov, že „metre štvorcové nesedia“, tie sa zapísali do katastra nehnuteľností až v 90. rokoch. Odvolací súd z kópie pozemnoknižnej vložky č. XXX zistil, že pod M., M., M. sú zápisy o vlastníckom práve parcely č. XXX v prospech právnych predchodcov žalovaného 1/ a v prospech žalovanej 2/. Či bola pozemnoknižná vložka XXX katastrálne územie E. predložená v úplnom znení (v kópii) by bolo možné zistiť len dopytom na príslušný orgán Okresný úrad Lučenec, katastrálny odbor.

11.4 Potomkovia predávajúcich z kúpnej zmluvy z 20.11.1972 I. P. a K. D. v čestných vyhláseniach na č. I. 134 a 135 spisu tvrdili, že ich rodičia odpredali právnym predchodcom žalobcu EKN parcely č. XXX, XXX, ale aj parcelu registra „E“ č. XXX evidovanú na LV č. XXXX katastrálne územie E.. Na LV č. XXXX katastrálne územie E. na č. I. 496 je EKN parcela č. XXX evidovaná v podielovom spoluvlastníctve iných osôb než strán sporu alebo ich právnych predchodcov. Na odvolacom pojednávaní dňa 18.02.2026 žalobca tvrdil, že jeho rodičia užívali aj EKN parcelu č. XXX z dôvodu, že predávajúci P. tak vyznačil nehnuteľnosti, ktoré jeho rodičom odpredal. Netvrdil žalobca, že by sa v inom konaní domáhal určenia vlastníckeho práva poručiťky O. B. aj k EKN parcele č. XXX. Žalobca pritom tvrdí, že mestu E. platí dane za nehnuteľnosti uvedené na evidenčnom liste č. XXXX na č. I. 13 spisu, na ktorom sa uvádza aj parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape parcelného čísla XXXX/X vinice o výmere 4473 m², súčasťou ktorej je nielen EKN parcela č. XXX, ale aj EKN parcela č. XXX. Splnomocnená zástupkyňa žalovaného 1/ na odvolacom pojednávaní uvádzala, že mienila stotožniť predmet kúpnej zmluvy podľa údajov v nej uvedených. Dohľadávala evidenčné listy č. XXX a XXX, aj list vlastníctva na parcelu EN č. XXXX/X, ktorým podľa textu kúpnej zmluvy mali zodpovedať odpredávané pozemnoknižné parcely č. XXX, XXX G. XXX, ale bezúspešne z dôvodu, že Okresný úrad Lučenec, katastrálny odbor jej tieto archívne listiny odmietol vydať s tým, že ich vydá iba na požiadanie súdu. Žalobca sa žiadnym spôsobom nevyjadroval k pozemnoknižným parcelám č. XXX G. XXX, ktoré mali nadobudnúť jeho rodičia kúpnu zmluvou z 20.11.1972, z jeho strany chýbajú skutkové tvrdenia k osude týchto parciel, či uznáva, že pozemnoknižné parcely č. XXX G. XXX jeho rodičia nekúpili. Zo žiadnych listín tvoriacich súčasť spisu nie je zistiteľné, ktorá časť katastrálneho územia E. niesla miestny názov „Q. O.“.

12. Žalobca na odvolacom pojednávaní trval na vykonaní navrhnutých dôkazov výsluchom svedkov, ktorých čestné prehlásenia doložil do súdneho spisu tvrdiac, že ním navrhnutí svedkovia vedia preukázať nielen užívanie nehnuteľností jeho osobou, ale môžu podať svedectvo aj o užívaní nehnuteľností právnymi predchodcami žalobcu. Po zmene judikatúry Najvyššieho súdu SR, ktorý právne závery judikátu R 73/2015 v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu z 13.05.2024 sp. zn. 1VCdo/1/2024 (R 15/2024) odmietol, už súdom prvej inštancie zistený skutkový stav ani po snahe odvolacieho súdu o jeho doplnenie na odvolacom pojednávaní nie je postačujúci pre posúdenie dobromyseľnosti držby nehnuteľností právnymi predchodcami žalobcu v zmysle pokynov dovolacieho súdu a judikátu R 15/2024. Za účelom posúdenia oprávnenosti držby a dobromyseľnosti držiteľa nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu je dôvodné vykonať dôkazy navrhnuté žalobcom (výsluchy svedkov), prípadne iné dôkazy vyvstale z konania pred odvolacím súdom (dožiadanie listín z Okresného úradu Lučenec, katastrálny odbor alebo štátnych archívov), ktoré presahuje rámec odvolacieho konania. Pre zachovanie práv strán sporu na kontradiktórne konanie, možnosť vyjadriť sa ku všetkým predkladaným dôkazom, na posúdenie skutkového stavu súdom prvej inštancie a možnosť jeho prieskumu odvolacím súdom pristúpil odvolací súd k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie a vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie tomuto súdu.

13. Podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

13.1 Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1).

14. Podľa § 391 C. s. p. odvolací súd uvádza, že úlohou súdu prvej inštancie bude vykonať dôkazy navrhnuté stranami sporu za účelom identifikácie nehnuteľností, ktoré právní predchodcovia žalobcu odkúpili od rodiny P., dožiadať od príslušných orgánov evidenčné listy č. XXX a XXX katastrálne územie E. a list vlastníctva, prípadne iné listiny umožňujúce stotožniť EN parcelu č. XXXX/X ovocný sad o výmere 7363 m² a následne opätovne posúdiť žalobu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka v zmysle záverov uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/92/2022, ktoré neboli dovolacím

súdom v uznesení sp. zn. 8Cdo/68/2023 vyhodnotené ako nesprávne. Pri posudzovaní oprávnenosti držby nehnuteľností právnymi predchodcami žalobcu bude súd prvej inštancie vychádzať zo záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrených v judikáte R 15/2024. Práve za účelom zistenia, či rodičia žalobcu nadobudli žalobcom tvrdené nehnuteľnosti poctivým spôsobom bude nevyhnutné stotožniť EN parcelu č. XXXX/X uvádzanú v kúpnej zmluve z 20.11.1972, pretože sa týmto parcelným číslom označujú odkupované nehnuteľnosti rodičmi žalobcu od rodiny P. v potvrdení z 12.12.1972 v kópii na č. I. 11 spisu. Okrem zaplatenia kúpnej ceny bude významnou okolnosťou aj žalobcom tvrdené vyznačenie predmetu kúpy v prírode (kolíkmi a oplotením), na preukázanie ktorej skutočnosti žalobca navrhol výsluchy svedkov. Potomkovia rodiny P. označení v čestných prehláseniach na č. I. 134 a 135 spisu by mali konkretizovať osobu „B. D.“, od ktorej mali ich rodičia nadobudnúť odpredávané nehnuteľnosti kúpnu zmluvou z 20.11.1972. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o trovách odvolacieho aj dovolacieho konania.

15. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).